

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Економічний факультет

Кафедра менеджменту і маркетингу

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Транскордонне та прикордонне співробітництво

Освітня програма Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності

Спеціальність 073 Менеджмент

Галузь знань 07 Управління і адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 28 серпня 2019 р.

м. Івано-Франківськ - 2019

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Анотація до курсу
3. Мета та цілі курсу
4. Результати навчання (компетентності)
5. Організація навчання курсу
6. Система оцінювання курсу
7. Політика курсу
8. Рекомендована література

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Транскордонне та прикордонне співробітництво
Викладач (-і)	Ткач Олег Володимирович д.е.н., проф. кафедри менеджменту і маркетингу
Контактний телефон викладача	+380957059731
Е-mail викладача	Oleg.tkach@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний, заочний
Обсяг дисципліни	3 кредитів ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pu.if.ua
Консультації	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на інформаційному стенді та сайті кафедри https://kmim.pnu.edu.ua/
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є особливості та сучасні концепції розвитку транскордонного та прикордонного співробітництва.</p> <p>У процесі вивчення дисципліни передбачається набуття студентами теоретичних знань з питань сучасного стану та основних тенденцій розвитку транскордонних та прикордонних територій.</p> <p>Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз розвитку транскордонного та прикордонного співробітництва. 2. Транскордонне співробітництво як чинник підвищення регіональної конкурентоспроможності. 	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Транскордонне та прикордонне співробітництво - навчальний курс, метою якого є засвоєння знань щодо теоретичних основ та компетенцій розвитку транскордонного та прикордонного співробітництва. На основі сучасного категоріального, понятійного апаратів та узагальненого підходу до існуючих способів оцінки представлені підходи до змісту визначення транскордонного та прикордонного співробітництва, поняття евро регіону, транскордонного кластеру.</p> <p>Розкрито зміст сучасного стану транскордонного та прикордонного співробітництва, історія становлення та сучасний стан транскордонного співробітництва.</p> <p>Представлені підходи, принципи та категорії щодо вирішення проблем у транскордонному співробітництві, моделювання транскордонних та прикордонних кластерів, методи ідентифікації транскордонних кластерів.</p> <p>Метою викладання навчальної дисципліни «Транскордонне та прикордонне співробітництво» є формування у студентів відповідних компетенцій системних знань і розуміння теоретичних і практичних основ розвитку транскордонного та прикордонного співробітництва.</p> <p>Основними цілями вивчення дисципліни є теоретична й практична підготовка студентів щодо вивчення вітчизняного та зарубіжного досвіду транскордонного та прикордонного співробітництва.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> визначення та еволюцію поняття «транскордонний регіон», «прикордонний регіон»; основні принципи та підходи щодо визначення транскордонного та прикордонного регіону; визначення поняття «Євро регіону»; особливі інституційні форми транскордонного та прикордонного співробітництва; зарубіжний досвід щодо розвитку транскордонних та прикордонних територій; вітчизняний досвід та інституційні особливості транскордонного співробітництва; <p>вміти:</p>	

розрізняти поняття транскордонного та прикордонного регіону;
визначати особливості прикордонної та транскордонної співпраці;
здатність виокремлювати та моделювати транскордонні кластери;
виявляти та визначати проблеми транскордонного та прикордонного співробітництва.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Програмні компетентності

ПК. Здатність розв'язувати складі спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК 14. Здатність працювати у міжнародному контексті.

5. Результати навчання

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни 90 год

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12
семінарські заняття	18
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
8	073 Менеджмент	4	Вибірковий

Тематика курсу

Тема	Форма заняття	Література	Завдання, год	Вага оцінки	Термін виконання
Тема 1. Визначення «Єврорегіон» в сучасній економічній науці. Визначення «Єврорегіон» - основний теоретичний зміст.			Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 2. Єврорегіон як інституціональна форма транскордонного співробітництва. Визначення та поняття єврорегіона як інституціональної форми, приклади транскордонних та прикордонних територій, Європейський простір	Лекція, семінарське заняття		Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 3. Зарубіжний досвід розвитку транскордонних та прикордонних територій. Світовий та європейський досвід становлення та розвиток прикордонних та	Лекція, семінарське заняття		Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського	5 балів	До наступного заняття за розкладом

транскордонних територій.			заняття		
Тема 4. Історія становлення та сучасний стан транскордонного співробітництва в Україні. Основні транскордонні регіони України, прикордонні території, особливості функціонування прикордонних та транскордонних територій.	Лекція, семінарське заняття		Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 5. Транскордонні кластери. Зміст транскордонних кластерів, особливості прикордонної співпраці, моделі транскордонних кластерів.	Лекція, семінарське заняття		Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 6. Етапи розвитку транскордонних та прикордонних кластерів. Життєвий цикл кластера, ідентифікація кластера на місцевості, взаємодія складових кластера	Лекція, семінарське заняття		Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми. Розв'язати задачі.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 7. Визначення та аналіз кластерів територій . Інституційний аналіз, структурованість територій, аналіз стійкості.	Лекція, семінарське заняття		Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 8. Інструменти управління регіональним транскордонним розвитком. Групи та види інструментів управління транскордонним регіональним розвитком, цикл застосування інструментів управління прикордонним регіональним розвитком, функції управління транскордонним розвитком,	Лекція, семінарське заняття		Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми.	5 балів	До наступного заняття за розкладом
Тема 9. Організаційно-планувальні інструменти управління регіональним прикордонним та транскордонним розвитком. Основні характеристики та інструментів управління регіональним транскордонним	Лекція, семінарське заняття		Опрацювати лекційний матеріал, підготуватися до семінарського заняття.	5 балів	До наступного заняття за розкладом

розвитком, управління фінансовими інструментами транскордонних регіонів,					
Тема 10. Оцінка конкурентоспроможності транскордонних територій. Мета, принципи, розроблення та реалізації програми підвищення конкурентоспроможності транскордонних територій, дослідження конкурентоспроможності прикордонних територій.	Лекція, семінарське заняття		Опрацювати лекційний матеріал. Пройти тестування до теми.	5 балів	До наступного заняття за розкладом

7. Система оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен)</p> <p>“відмінно” – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, правильне й обґрунтоване формулювання практичних висновків, наводить повний обґрунтований розв’язок прикладів та задач, аналізує причинно-наслідкові зв’язки; вільно володіє науковими термінами;</p> <p>“добре” – студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосувати його до розв’язання конкретних прикладів та задач, у деяких випадках нечітко формулює загалом правильні відповіді, допускає окремі несуттєві помилки та неточності розв’язках;</p> <p>“задовільно” – студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не завжди вміє правильно застосувати набуті знання до розв’язання конкретних прикладів та задач, нечітко, а інколи й невірно формулює основні твердження та причинно-наслідкові зв’язки;</p> <p>“незадовільно” – студент не володіє достатнім рівнем необхідних знань, умінь, навичок, науковими термінами.</p>																																				
	<table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td colspan="3">Поточне тестування та самостійна робота</td> <td rowspan="2">Екзаменаційна робота (екзамен)</td> <td rowspan="2">Сума балів з навчальної дисципліни</td> </tr> <tr> <td colspan="2">Модуль 1</td> <td>Модуль 2</td> </tr> <tr> <td>Змістовий модуль 1</td> <td>Змістовий модуль 2</td> <td>Змістовий модуль 3</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>поточний контроль</td> <td>Самостійна робота</td> <td>Індивідуальне науково-дослідне завдання</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Теми 1-10</td> <td>Теми 1-10</td> <td>Теми 1-10</td> <td>Теми 1-10</td> <td></td> </tr> <tr> <td>30</td> <td>10</td> <td>10</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td colspan="3">50</td> <td>50</td> <td>100</td> </tr> </table>			Поточне тестування та самостійна робота			Екзаменаційна робота (екзамен)	Сума балів з навчальної дисципліни	Модуль 1		Модуль 2	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3			поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне науково-дослідне завдання			Теми 1-10	Теми 1-10	Теми 1-10	Теми 1-10		30	10	10			50			50	100	
Поточне тестування та самостійна робота			Екзаменаційна робота (екзамен)	Сума балів з навчальної дисципліни																																	
Модуль 1		Модуль 2																																			
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Змістовий модуль 3																																			
поточний контроль	Самостійна робота	Індивідуальне науково-дослідне завдання																																			
Теми 1-10	Теми 1-10	Теми 1-10	Теми 1-10																																		
30	10	10																																			
50			50	100																																	
Семінарські заняття	<p>Загальна підсумкова оцінка за семінарські заняття складається за методикою нагромадження балів за результатами поточного контролю знань, тестів.</p> <p>Завданням поточного контролю є перевірка розуміння і засвоєння матеріалу тем, що виносяться на семінарські заняття, та вміння привселюдно представити засвоєний матеріал, розв’язати задачі. Протягом семестру студент має можливість отримати десять оцінки по 5 балів за кожну усну відповідь.</p> <p>Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих).</p> <p>Середній бал за поточний контроль переводиться у 30 бальну шкалу.</p> <p>Семінарське заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з предмету, вирішення завдань, перевірка рівня їх виконання та оцінювання. Семінарські заняття є ланцюжком, який зв’язує теоретичну підготовку та навчальну практику з дисципліни.</p>																																				

Самостійна робота	<p>Важливе значення для опанування теоретичним матеріалом має виконання самостійної роботи та індивідуальних завдань.</p> <p>Самостійна робота студентів є складовою навчального процесу, важливим чинником формування вміння навчатися, що сприяє активізації засвоєння знань; основним засобом опанування навчального матеріалу в поза аудиторний час.</p> <p>Студент опрацьовує питання, що призначені для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат).</p> <p>Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	<p>Вивчення дисципліни передбачає обов'язкове виконання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ).</p> <p>Розробляє та оформляє роботу на одну з тем:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Аналіз соціально-економічних показників транскордонної співпраці регіону. 2. Інституціональна система управління транскордонного регіону. 3. Прогнозування регіонального економічного розвитку. <p>Робота оформляється на аркуші формату А4 і приносить на останнє семінарське заняття.</p> <p>Максимальна кількість балів за ІНДЗ становить 10 балів.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі:</p> <p>ЗМ 1. Поточний контроль (1-30 балів).</p> <p>ЗМ 2. Самостійна робота (1-10 балів).</p> <p>ЗМ 3. Індивідуальне науково-дослідне завдання (1-10 балів).</p> <p>Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою менеджменту і маркетингу, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.</p>
8. Політика курсу	
<p>Політика курсу є студенто-орієнтованою, спрямована на формування відповідних компетенцій шляхом активної комунікації та сприятливого навчального середовища. Заохочується ознайомлення з найкращим досвідом практичної діяльності у сфері логістики як вітчизняних, так і міжнародних компаній. А також можливості використання даного досвіду у реальних компаніях, з діяльністю яких знайомі студенти або є працівниками.</p> <p>Підсумковою формою контролю є екзамен, який проводиться виключно у письмовій формі. Максимальна кількість 50 балів за екзаменаційну роботу. Структура білета включає 4 завдання, три теоретичні питання та тестові завдання. Правильна відповідь на кожне питання білету оцінюється максимум в 10 балів, тестові завдання – 20 балів. Також студенти мають можливість (за письмовою заявою групи) здавати екзамен у письмовій тестовій формі на платформі дистанційного навчання (http://www.d-learn.pu.if.ua).</p> <p>Студентам, які мають з навчальної дисципліни оцінку від 1 до 49, були недопущені або не з'явилися на екзамен, дозволяється ліквідувати академічну заборгованість відповідно до графіку ліквідації академзаборгованості за встановленими правилами.</p> <p>Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/. Відповідно, будь які прояви академічної доброчесності недопустимі, зокрема списування під час контрольних заходів чи екзаменів.</p> <p>Відвідання занять є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски семінарських занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка ставиться, а нб округляється. Консультації студентам проводяться у відповідності до затвердженого кафедрою графіка (https://kmim.pnu.edu.ua/графік-консультацій). Також є можливість здачі студентами пропущених тем через використання системи дистанційного навчання (http://www.d-learn.pu.if.ua).</p>	
9. Рекомендована література	

1. Ткач О.В., Беленький Ю.С., Мікула Н.А. Конкуренентоспроможність прикордонних територій, економічні механізми забезпечення // Колективна монографія. Відп. ред. д.е.н., проф. Беленький Ю.С. – Львів, 2009. – 365 с.
2. Ткач О.В. Регіональні просторово-економічні системи: глобальні тенденції та циклічні взаємовпливи // Монографія. Львів: ІРД НАН України, 2010. – 458с.
3. Ткач О.В. Регіональні просторово-економічні системи: сучасний стан та перспективи розвитку // Монографія. Львів: ІРД НАН України, 2012. – 462с.
4. О. Tkach The oriental-economical systems: global and regional aspects, influences and development// Monograph \ Oleg V. Tkach. – First edition.- Ivano-Frankivsk : HSEE “The V. Stepanyuk Precarpathian National University”, 2013, - 266 p.
5. С. Марковський, Н. Мікула, А. Ткачук, В. Толкованов Конкуренентоспроможність територій – К : Легальний статус, 2011. – 252 с.
6. Концептуальні засади формування і оцінки фінансового потенціалу регіону: / Козоріз М. А. ; НАН України Інститут регіональних досліджень. – Львів, 2011 . -99 с.
7. О. Tkach / The theoretic-methodological bases of the development of the regions within the global economic system Innovation Process Management in Ukraine: problems commercialization of scientific and technical developments: Monograph / Yurii Vovk, Oleh Karyu, Ihor Kulyniak, Yosyf Petrovych and other / Edited by Yurii Vovk, Oleh Karyu. - Lvi– : LLC “Rastr-7”, 2018 -266 p.
8. Валюх А.М. Формування державної стратегії розвитку природного капіталу України. Рівне, 2018. 438 с.
9. О. В. Ткач Державна регіональна політика: перспективи Європейської конвергенції українських регіонів // Монографія / За ред. О.В.Ткача – Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2015. 137 с.
10. О. Ткач Конкуренентоспроможність прикордонного регіону – методологія та напрями забезпечення // 36. тез допов. XVII Міжнародної науково-практичної конференції «Транскордонне співробітництво як фактор активізації євроінте-граційних процесів». – Чернівці, 2008. – 6–7 червня. – 565 с. – С. 254–260.
11. О.В. Ткач Особливості конкуренентоспроможності прикордонних та транскордонних територій // 36. тез допов. Міжнародної науково-практичної конференції «Кластери та конкуренентоспроможність прикордонних регіонів». – Львів: ІРД НАН України, 2008. – 26–27 червня. – 386 с. – С. 124–131.
12. О.В. Ткач Клондайкінгові операції як особлива форма транскордонного співробітництва // 36. тез допов. круглого столу «Розвиток нових форм транскордонного співробітництва». – Львів: ІРД НАН України, 2009. – 28 квітня. – 109 с. – С. 64–70.
13. О.В. Ткач Особливості використання клондайкінгових операцій // 36. тез допов. Міжнародної Всеукраїнської науково-практичної конференції «Форми і способи забезпечення сталого розвитку приморських територій». – 31 травня – 2 червня. – Бердянськ, 2012. – 379 с. – С. 53–56.
14. Валевський О. Роль державної культурної політики в реалізації реформ в Україні // Стратегічні пріоритети. 2016. № 3 (40). С. 140, 141.
15. Державне будівництво і місцеве самоврядування в Україні. Підручник. 2017. 360 с
16. Мамчур Г.В. Теорія та історія державної служби: навч. посібник; М-во освіти і науки України, Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К.: Київський університет, 2017. 359 с.
17. Придиус Л.В. Управління якістю державної служби України: монографія. Дніпро: ДРІДУ НАДУ, 2017. 280 с.
18. Теорії, технології та особливості реалізації адміністративних реформ у стрижневих країнах світу: монографія / автор. кол.: В.І. Шарий, О.В. Черевко, В.М. Мойсієнко. Черкаси, 2017. 316 с.с.
19. Афанасьєв М. В. Побудова системи управління якістю в діяльності органів виконавчої влади регіону : монографія / М. В. Афанасьєв, Л. Г. Шемаєва, Л. Й. Аведян та ін. ; [за заг. ред.

канд. екон. наук, доцента Л. Г. Шемаєвої. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2008. – 472 с.

20. Борденюк В. І. Місцеве самоврядування та державне управління: конституційноправові основи співвідношення та взаємодії : монографія / В. І. Борденюк. – К. : Парламентську вид-во, 2007. – 540 с.

21. А. Ткачук Конкурентоспроможність територій : практич. посібн. / А. Ткачук, В. Толкованов, С. Маяковський та ін. – К. : Легальний статус, 2011. – 252 с

22. Кучабський О. І. Територіальне управління в Україні в умовах реформ : навч. посібн. / О. І. Кучабський. – К. : Астролябія, 2010. – 304 с.

23. Мамонова В. В. Методологія управління територіальним розвитком : монографія / В. В. Мамонова. – Х. : Вид. ХарРІ НАДУ "Магістр", 2006. – 196 с.

24. Зозуля С. В. Територіальна організація влади в Україні : навч.-метод. посібн. / упор. С. В. Зозуля ; Черніг. центр перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних установ і організацій. – Чернігів : ЦППК, 2009. – 68 с.

25. Пак Н. Т. Регіональна економіка: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2015. – 326 с

26. Ковбасюк Ю.В. Регіональне управління : підручник / за заг. ред. Ю. В. Ковбасюка, В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого. – К. : НАДУ, 2014. – 512 с

27. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний і зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти Ввайнхардт, Регіни Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – 606 с.

Викладач _____ Ткач О.В.